

OHRİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI VE TÜRKLER

2023

YAYIN

HAZİRAN 2023 - ÜSKÜP

2023 Üsküp

İÇİNDEKİLER

3

**OHRİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI'NIN
İMZALANMASINDAN ÖNCE VE
SONRA**

4

**OHRİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI VE
KUZEY MAKEDONYA
CUMHURİYETİ'NDE TÜRKÇE EĞİTİM**

8

**"KUZEY MAKEDONYA
CUMHURİYETİ'NDE TÜRK
KÜLTÜRÜ"**

10

**KAMU'DA HAKÇA VE ADİL
TEMSİLİYET**

**Proje "Siyasi Sistem
ve Topluluklar Arası
İlişkiler Bakanlığı'nın"
Desteğiyle
Gerçekleşmiştir**

OHRİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI'NIN İMZALANMASINDAN ÖNCE VE SONRA

Ohri Çerçeve Anlaşması imzalanmadan önce, Makedonya Cumhuriyeti'ndeki etnik topluluklar, ana dillerinin kullanımı sınırlı olduğu ve kamu hizmetleri kurumlarında yetersiz temsil edildikleri nedenlerinden dolayı kendilerini marjinal ve dışlanmış hissediyorlardı.

Ohri Çerçeve Anlaşması imzalandıktan sonra, bu zaaf lar aşılma ya başlandı. Böylece Ohri Çerçeve Anlaşması çok etnikli demokrasi sürecine dönüşmüş oldu. Anlaşma sadece sıradan bir belge değil, kantitatif ve nitelikli bir değişimin uzun vadeli süreci ve toplumdaki demokrasinin zenginleşmesidir.

O dönemde krizin cereyan ettiği çok açıktı ve aynı anda uluslararası faktörün de kriz ile mücadeleyi başarılı bir şekilde yürüttü. Fakat daha önemli olan kriz sonrası dönemdi. Ohri Çerçeve Anlaşması'nın şartları, varsayımları masaya yatırılacağı zaman ve anlaşmasının uygulanması daha önemliydi.

OHRİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI VE KUZAY MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE TÜRKÇE EĞİTİM

Eğitim

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti anayasaya ve yasalara göre eşit haklara sahip vatandaşlardan, aynı zamanda farklı etnik topluluklardan oluşan çok kültürlü ülkedir. Yasal mevzuat çerçevesinde tüm vatandaşların kültürlerini, milli değerlerini ve dillerini koruma ve geliştirmeleri için garantiler verilmiştir.

Anadilde eğitim ülkenin geleneği haline gelmiştir, ilköğretim ve ortaöğretim mevzuatı ile belirlenmekte

ve anayasa ile garanti altında alınmıştır, yükseköğretimde Türkçe eğitim, Filoloji Fakültelerinin Türk dili ve edebiyatı ve " Aziz Kiril ve Metodius" Üniversitesinin Pedagoji Fakültesi (Eğitim Bilimleri) sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde uygulanmaktadır.

2001 Ohri Çerçeve Anlaşmasının imzalanması ile birlikte ülkenin çok kültürlü yapısı ve anlayışı çıkarılan yasalarda, milli stratejilerde, ilköğretim konseptinde, eğitim programlarında, ders kitaplarında ve okullardaki derslerde yerini almaya ve yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu anlaşma ile birlikte bireylerin dil ve etnik kimliğinin güçlendiği tasdik edilmiştir ve anadilde eğitim hakkı daha da güçleneceği yönünde maddelere yer verilmiştir, beraberinde etnik kimliğin ve farklı etnik topluluklar arasında hoşgörünün güçlenmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır. Türkçe, anadilde eğitim, kriz dönemlerinde, Balkan Savaşları ve iki Dünya Savaşı dönemlerinde yasaklanmıştır. Tüm bu engellere rağmen ikinci Dünya Savaşı Döneminde, Türklerin partizan ordularında yer alması ile Makedonya Halk Kurtuluş Antifaşist Meclisi Başkanlığının (ASNOM) aldığı karar ile çok dilli eğitim yapan okul ağlarının yenilenmesi kararı alınmıştır, bu okulların arasında Türkçe eğitim yapılacak okullarda (sınıflarda) açılmıştır.

İlköğretim yaş aralığında tüm çocukların okul sıralarına geri dönüşünü büyük oranda sağlamak amacıyla ve okur yazarlığın geliştirilmesi için 1944 yılında partizan okulları kurulmuştur, bunların arasında azınlıklar da örgütlenmiş ve bu yönde çalışmalar yapılmıştır. Bu yeni yaklaşım sayesinde Türkçe eğitimde en büyük gelişme (artış) 1954-1955 ders yılında gerçekleştirmiştir, ülke genelinde 119 Türkçe eğitim yapılan okul açılmıştır, bu okullarda 11.406 öğrenci kayıtlıken, 346 öğretmen görev almıştır.

1953 yılında başlayarak 1981 yılına kadar ülkedeki Türklerin sistematik ve planlı Türkiye'ye göçü başlamıştır, bu göç hareketi ile birlikte Türkçe eğitimde öğrenci ve öğretmen sayısı iki katı azalmıştır, sayıların azalması ile birlikte Türkçe eğitim görülen birçok okul ve birçok okuldaki sınıfların kapanması ile sonuçlanmıştır. Bu büyük göç Türkçe eğitimi çok olumsuz etkilemiştir, ancak Türk toplumunun Türkçe eğitim talebi ve yoğun isteği günümüze kadar devam etmektedir ve günümüzde Türk toplumunun yaşadığı birçok belediyede gerçekleşmektedir. İlköğretim bireyin gelişiminde çok önemli rol oynamaktadır, aynı zamanda bireylerin hayatlarında kilit öneme sahiptir ve bireyin (aile dışında) gerçekleştirdiği ilk sosyal adım olarak görülebilir, ilköğretimde birey hayatı boyunca kullanışlı olacak önemli bilgi ve beceriler edinmektedir, sorumluluk duygusu ve çalışma alışkanlığı kazandırılmaktadır, bunların yanı sıra toplumsal değerler doğrultusunda bireylerin sosyallaşması sağlanmaktadır.

Yazımızın devamında Türkçe ilköğretim ve Ortaöğretimdeki gelişmeler görülebilir, veriler Devlet İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan 2016-2017 ders yılı sonunda ilköğretim ve Ortaöğretim okulları başlıklı yayından alınmıştır, bahsedilen yayında öğrenci sayıları, öğrencilerin etnik mensubiyeti, okul, sınıf ve öğretmen sayıları yer almaktadır.

2012-2021 döneminde Türkçe dilinde ilköğretimin sayılarla gelişimi

Eğitim ve öğretim yılı	Okul sayısı	Sınıf Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2012/2013	63	348	5815	604
2014/2015	63	356	5566	618
2016/2017	63	364	5976	647
2019/2020	63	392	6754	691
2020/2021	62	339	6852	736

Kaynak: Devlet İstatistik Kurumu

Yukarıdaki çizelgede 2012 yılından 2021 yılına kadar yer alan verileri incelediğimizde, Türkçe eğitimin yapıldığı okul sayısının 63den 62'ye düştüğünü görmekteyiz, beraberinde 2020-2021 ders yılında sınıf sayılarının da düştüğü görülmüştür. Türkçe eğitiminde olumlu gelişme olarak öğrenci sayısının devamlı artışıdır. Devlet İstatistik Kurumundan aldığımız verilerden Türk öğrencilerin ciddi bir bölümünün ilköğretim ve ortaöğretimlerini anadillerinde göremediklerini görmekteyiz. Öyleki ilköğretimdeki 8813 Türk öğrenciden 2016-2017 ders yılında 5967 öğrencinin ilköğretimini Türkçe görmektedir, veya 2046 öğrenci eğitimlerini anadillerinde yaşadıkları bölgede veya kasabada Türkçe eğitim olanağı sağlanmamıştır. 2046 öğrenci veya oran olarak ilköğretimde %23,21 Türk öğrenci eğitimlerini Türkçeden farklı bir dilde görüyorlar. Yazımızın devamında Türkçe eğitimin ortaöğretimdeki gelişimini değerlendireceğiz.

2012-2021 döneminde Türkçe dilinde ortaöğretimin (lise) sayılarla gelişimi

Eğitim ve öğretim yılı	Okul Sayısı	Sınıf Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2012/2013	11	64	1545	184
2014/2015	12	79	1574	227
2016/2017	12	82	1352	229
2019/2020	12	83	1180	199
2020/2021	13	88	1354	217

Kaynak: Devlet İstatistik Kurumu

Çizelgede verdiğimiz veriler üzerinden 2012 - 2021 yılları arasındaki dönemde, ortaöğretimde Türkçe eğitim yapılan okul sayısının 11'den 13'e yükseldiğini görmekteyiz, bu dönem ele alındığında özellikle önemli olan Türkçe eğitim yapılan sınıflardaki ciddi artıştır, 2012-2013 ders yılında sınıf sayısı 64'den, 2020-2021 ders yılına kadar 88'e yükselmiştir. Bu dönem içerisinde olumsuz olarak öğrenci sayısı 2012-2013 ders yılında 1545den, 2020-2021 ders yılına kadar 1354'e düştüğü görülmektedir. Öğretmen sayılarında ise 184'den 217'ye artış vardır. Devlet İstatistik Kurumundan alınan yukarıdaki verilere göre 2016-2017 yılında toplam 2695 Türk öğrenciden, 1325'i Türkçe eğitim görmektedir, Türk öğrencilerin her ikiden biri veya yarısının (%50) anadillerinde ortaöğretim (lise eğitimlerini) görmedikleri anlaşılmaktadır, sebebi ise Türkçe eğitim yapılan liselerin yetersiz olması veya öğrencilerin yaşadığı bölgelerden uzak olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumun sebebi yerel yönetimlerin yetkisinde olan okullarda Türkçe sınıfların açılması için isteksiz ve ilgisiz olmalarıdır. Türkçe ortaöğretimin asıl ihtiyacı aynı zamanda liselerin farklı kasabalarda, bölgelerde açılması ve farklı bölümlerde açılmasıdır.

Bu sayede öğrencilere farklı bölümlerde eğitimlerini görme fırsatı da verilecektir. Bizim yaptığımız araştırmalara, Kamu ve Bilişim Bakanlığı'nın hazırlayıp yayınladığı, 2022 Kamu çalışanları kayıt raporuna göre, eğitim alanından yetkili merkez yönetime bağlı kurumlarda Türk memur çalışan sayısında artış görülmüştür. Rapordan alınan verilere göre eğitimin yapı taşları olan, süreç ve politikaları yürüten kuruluşlarda Türk memur oranları şöyledir:

- Eğitim ve Bilim Bakanlığı - %3,85
- Devlet Eğitim Müfettişliği - %3,00
- Eğitimi Geliştirme Bürosu - %8,22

Belirttiğimiz devlet kurumlarında çalışan Türk asıllı memur sayılarının ve oranlarının artışı olumlu gelişmedir, aynı zamanda bu gelişme Ohri Çerçeve Anlaşmasının temel ilkelerindedir. Ancak söz konusu sadece sayıların artmasıyla ibaret olmamalıdır, önceliğimiz resmi kurumlarda çalışan kişilerin nitelikleri ve kamuda aldıkları görevlerde Türkçe eğitimde kalitenin artması yönünde yetki sahibi olmaları konusunda da çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir.

Örnek vermek gerekirse, eğitim müfettişliğinde ülke genelinde Türk asıllı ve Türkçe bilen tek bir yetkili, Türk öğretmenleri devamlı denetleyecek bir tane bile müfettiş bulunmamaktadır. Bizim araştırmalarımıza göre ülke genelinde Türkçe eğitim neredeyse tüm bölgelerde mevcuttur, bu durumda her bölgede en az birer Türk müfettiş göreve atanmalıdır. Aynı durum Türk öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinde de meydana gelmektedir, Eğitimi Geliştirme Bürosu'nda, alanda kendini geliştirmiş ve öğretmenlere hizmet içi eğitimler uygulayacak danışman eğitimci bulunmamaktadır.

Bu temel noktalarda ciddi adımların atılması ve bu kurumlarda bulunan, Türk asıllı memurların kendini geliştirmesi yönünde ve kariyer basamaklarında ilerlemeleri için imkanların tanınması gerekmektedir. Başka bir örnek de Devlet Sınav Merkezi'dir. Bu kurum lise son sınıflardaki öğrencilere bütünlüme (matura) sınavını düzenlemektedir bu sınava Türk asıllı öğrenciler de tabi tutulmaktadır, ancak kurumda Türkçe soruların tercümesi, işlenmesi ve hazırlanması ve öğrencilerin sınav sonuçlarını değerlendirecek danışman memur görevlendirilmemiştir.

Benzer sorunların Mesleki Ortaöğretim Merkezi ve Açıköğretim Merkezi'nde de olduğu tespit edilmiştir.

Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın çabalarına rağmen, Türkçe ders kitaplarının, el kitaplarının, araç ve gereçlerinin teminatından da ciddi sorunlar yaşanmaktadır.

Durumun belki de Türk asıllı memurların doğru yerlere atanmadıkları için meydana geldiği de düşünülebilir. Yeni teknolojiler yeni imkanlar da sunmaktadır, teknolojinin kullanımı ile Türkçe dijital ders kitaplarının, yayını ve elektronik cihazların eğitimde kullanımı eğitimdeki sorunları ortadan kaldıracaktır.

Türk toplumunun eğitimde karşılaştığı bu sorunların çözümü, daha ciddi ve aktif çözüm arayışları ile mümkün olabilir. Kurum ve kuruluşların bu alandan özellikle teknolojinin hızlı geliştiği günümüzde yapacağı birçok çalışma sayesinde yeni nesillerin, öğrencilerin gelecekteki iş hayatına daha iyi hazırlanmaları sağlanacaktır. Birinci eğitim kademesi okul öncesinden başlayarak, yükseköğretime kadar eğitim sisteminin doğru düzenlenmesi ve kurgulanması gerekmektedir.

Çok dilli eğitimin karşılaştığı sorunların çözümü, ek çabalar ile yapılmalıdır, bu çalışmalar her zaman uzman kişiler tarafında yapılmalıdır, beraberinde de yasal çerçeve ile desteklenmeli ve düzenlenmelidir. Eğitimdeki gelişimin siyasete bağımlı olması kaliteyi düşürdüğü gibi, aynı şekilde etnik toplulukların eğitim kalitesinin düşük olması, o topluluk için "hendikapa dönüşmesi" kabul edilir bir durum değildir.

Bu tür yaklaşımlardan biran önce vaz geçmeliyiz ve kesinlikle bu durum ülkemizin Avrupa entegrasyonu, politikaları ile, ortak toplum anlayışı ve eşitlik ilkesine de ters düşmektedir.

“KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ’NDE TÜRK KÜLTÜRÜ”

Tarihsel açıdan bakıldığında, günümüz Kuzey Makedonya Cumhuriyeti bölgesi yüzyıllar önce bu geniş coğrafyada yaşayan medeniyetler arasında sadece ticari değil, aynı zamanda kültürel alışverişe yarayan, doğu ve batı arasında gerçek bir köprü vazifesi görmüştür. Bu bölgedeki Türk kültürünün varlığı en eski dönemlere aittir.

Türk uygarlığı varlığının Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan çok daha önceye dayandığını vurgulamak gerekir.

Balkan Savaşları'nın sona ermesiyle Türk nüfusu büyük ölçüde bu topraklardan çekilmiş olsa da, 1912'den sonra bile azımsanmayacak bir Türk nüfusu Yugoslavya Krallığı'nda, 1945'ten sonra da Makedonya Federal Cumhuriyeti'nde varlığını sürdürmüştür.

Yugoslavya Federal Halk Cumhuriyeti bünyesinde yer alan, savaş sonrasında kurulan Halk Cumhuriyeti Makedonya'nın 1946 Anayasası ile birlikte ülkede yaşayan etnik azınlıkların kendi kültürel gelişimlerini korumaları ve dillerini özgürce kullanabilmeleri hakkı tanımlanmıştır.

Ancak 1946 Anayasası ve 1963 Anayasası ile de ulusal azınlıklar tanımlanmamıştır. Sosyalist söylemin yoğunlaşmasıyla birlikte 1973 Anayasasında Makedon halkının yanı sıra Arnavut ve Türk unsurlarına da yer verilmiştir.

Bağımsız Makedonya Cumhuriyeti'nin 1991 Anayasası ile Türkler yeniden etnik, kültürel, dilsel ve dinsel kimliklerinin korunması güvence altına alınmış eşit vatandaşlar olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, kimliklerini ifade etmek, yaşatmak ve geliştirmek amacıyla kültür ve sanat kurumları, bilimsel ve diğer dernekler kurma hakkına da sahiptirler. kurumları, bilimsel ve diğer dernekler kurma hakkına da sahiptirler.

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'ndeki Türk kültürü; Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma tarihi-kültürel bir miras ile başta Türk dilinde olmak üzere ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'ndeki Türk toplumuna mensup sanatçılar ve kültür çalışanları tarafından

çeşitli sanat dallarıyla icra edilen yaşayan canlı bir kültürden oluşan bir bütün olarak değerlendirilebilir.

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Anayasası ve yasalarına uygun olarak Cumhuriyet, tüm tarihi ve kültürel mirası korur ve yaşatır. Ülkede yasalara göre korunan Osmanlı dönemine ait onlarca mimari yapı ve çok sayıda eser mevcuttur ama bunların da düzgün koruma ve restorasyona ihtiyaçları var ve bu projeler de ciddi bütçe gerektirmektedirler.

Yaşayan Türk kültürünün kurumsal yapısı söz konusu olduğunda, 1950 yılında kurulan ve alanının özgünlüğü nedeniyle Kuzey Makedonya'da Türk kültürünün tanıtılmasında daha geniş bir role sahip olan Milli Kurum Üsküp Türk Tiyatrosu onlarca yıldır bir yapı taşı rolünü üstlenmiştir.

On yıllardır başarılı bir şekilde sahne eserlerini tanıtan MK Türk Tiyatrosu, aynı zamanda Türk edebi dilinde sanat icra eden sahne sanatçıları yaratmakta, hem yerli yazarları hem de tüm Türk dünyasından yazarları teşvik etmekte ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında Türk edebi dilinde çalışan tek profesyonel tiyatro olarak faaliyet göstermektedir.

Yıllar içinde bu ulusal kurum, ülkemizin kültür sanat dünyasında tanınmış bir marka haline geldi ve hem yerel hem de uluslararası festivallerde sürekli önemli ödüller kazandı.

2022 yılında Cumhurbaşkanı Stevo Pendarovski MK Türk Tiyatrosu'nun 70 yıllık varlığı ve tiyatro sanatı alanındaki özel başarıları ile hem yurt içinde hem yurt dışında tiyatronun tanıtımı sebebi ile bu kurumu Kuzey Makedonya Cumhuriyeti nişanı ile ödüllendirdi.

Görünürdeki başarısına rağmen bu ulusal kurum uzun süredir binasız faaliyet gösteriyor ve yeni binanın inşası 2014 yılından bu yana çok ağır bir şekilde ilerlemekte.

Ancak Kuzey Makedonya Cumhuriyeti bütçesinden sağlanan ödeneklerle son yıllarda inşaat faaliyetlerinin yoğunlaşması sevindirici bir gelişmedir. 1998 yılında MK Manastır Müzesi bünyesinde Mustafa Kemal Atatürk anı odası açılmıştır, 2014 yılında ise Merkez Jupa'da MK Makedonya Müzesi bünyesinde Kocacık müze kompleksi ya da daha fazla bilinen ismi ile Ali Rıza Efendi Anı Evi açılmıştır.

2023 yılında hükümetin "Milli Kurum Kuzey Makedonya Türk Kültür Merkezi" adı altında yeni bir kültürel kurumun kurulması kararını alması Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'ndeki Türk toplumu için şüphesiz tarihi bir andır, çünkü bağımsızlıktan bu yana Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde ilk defa Türk toplumu devlet bütçesinden finanse edilen yeni bir kurum kazanmıştır. Bu kurumun kurulması ile Kuzey Makedonya Türklerinin özgün kültürel değerlerinin yaşatılması ve tanıtılmasına yönelik kültür kurumlarının eksikliği de büyük oranda giderilecektir.

Türkçe, Türk kültürünün özünü temsil etmektedir, bu nedenle Makedonya Radyo ve Televizyonu'nda 1969'dan beri yayınlanan Türkçe programı da büyük öneme sahiptir.

Ancak son yıllarda Türkçe program süresi artsa da, personel eksikliği ve kendi yapımlarının olmamasından dolayı programın kalitesinde belirgin bir düşüş yaşanmaktadır.

1943 yılında yayın hayatına başlayan ilk Türkçe gazete "Birlik", 2004 yılında kapanmıştır. Türk dilinde profesyonel ve objektif bir medyanın olmaması, ülkemizdeki Türk toplumunu doğrudan etkileyen birçok alana yansıyan sorunlar ürettiği için üzerinde düşünülmesi gereken ciddi bir konudur.

Kültür alanında faaliyet gösteren bu kurumların yanı sıra, Kuzey Makedonya'daki Türk kültürünü tanıtmak amacıyla festivaller, etkinlikler ve benzer etkinlikler düzenleyen onlarca sivil toplum kuruluşu/kültür-sanat derneği de aktif bir rol oynamaktadır.

Bu derneklerin programları, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı'nın ve Toplulukların Haklarını Gerçekleştirme Ajansı'nın açtığı çağrılarla ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti bütçesinden sağlanan diğer kaynaklarla da finanse edilmektedir, böylece devlet, Kuzey Makedonya'daki Türk toplumunun kültürel değerlerini aktif olarak desteklemektedir.

KAMU'DA HAKÇA VE ADİL TEMSİLİYET

Nüfusu az olan etnik toplulukların adil bir şekilde temsil edilme konusu, Kuzey Makedonya'daki sosyal yaşamın çeşitli alanlarını düzenleyen bir dizi yasa ve tüzük ile çözülmüştür. Hakça temsil ilkesi, Ohri Çerçeve Anlaşması müzakereleri sırasında merkezi bir öneme sahiptir ve nüfusu az olan toplulukların kamu yönetimi ve devlet organlarındaki düşük temsil düzeylerini ve katılımlarını göz önünde bulundurarak geliştirilmiştir. Bu nedenle Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Anayasası'nın VI. madde değişikliği ile, tüm toplulukların devlet organlarında ve tüm düzeylerdeki diğer kamu kurumlarında uygun ve adil bir şekilde temsil edilme ilkesi benimsenmiştir. Devlet ve kamu görevlileri istihdamında, şeffaf bir prosedür uygulanır ve uzmanlık ile yeterlilik kriterlerine dayalı olarak işe alımlar gerçekleşir.

Eşit koşullar ve şeffaflık ilkesi gözetilirken, nüfusu az olan topluluklar için adil temsil ilkesi de uygulanır. Aynı ilke, kamu kurumları, kamu işletmeleri ve yerel yönetim birimlerinde de işe alım sürecinde geçerlidir. Kamu sektöründe çalışanlarla ilgili yasa, uygun ve adil temsil ilkesinin, her bir kamu kuruluşu düzeyinde, işe alım gereksinimlerine dayalı olarak, kamu sektöründeki yıllık istihdam planları aracılığıyla uygulanmasını sağlamaktadır. Ancak yasal çözüm, istihdam seçimlerinin, topluluk mensuplarının uygun ve adil temsil ilkesine saygı göstererek liyakata dayalı olarak yapılmasını öngörür.

Son birkaç yılda hem genel olarak hem de Türk topluluğu baz alındığında kısmi bir iyileşme olmuştur. Kamu sektöründeki son raporlar Türk topluluğunun temsil oranının son 5 yılda %1.88'den %2.42'ye yükseldiğini göstermektedir. Yargıda, Türk topluluğunun temsil oranı endişe verici bir düzeydedir; yargıç ve savcı işe alımlarında uygun ve adil temsil ilkesi uygulanmasına rağmen, yüksek yargı pozisyonlarında kısmi kötüye kullanım söz konusu olmuştur.

Yerel yönetim birimlerinde, bazı Türk belediyelerinin zayıflıkları nedeniyle devlet tarafından sağlanan yasal ayrıcalıklar kullanılamamaktadır.

Analiz yapılırken, gelecekte istihdam sisteminin geliştirilmesi gerektiği, daha doğrusu dengeleyici unsurunun zayıf yönlerinin giderilerek etnik mensubiyet manipülasyonunun engellenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Aralık 2022 itibariyle durum şu şekildedir:

110.465 çalışanın, 78.833'ü (%71.36) Makedon, 23.855'i (%21.60) Arnavut, 2.675'i (%2.42) Türk, 1.651'i (%1.49) Roman, 1.542'si (%1.40) Sırp, 813'ü (%0.74) diğer veya beyan etmeyen, 569'u (%0.52) Boşnak ve 527'si (%0.48) Ulah'tır.

2021 yılına ilişkin İstihdam Kaydı Raporu'na göre durum şöyledir:

112.777 çalışandan 82.975'i (%73.57) Makedon, 22.954'ü (%20.35) Arnavut, 2.203'ü (%1.95) Türk, 1.344'ü (%1.19) Roman, 1.204'ü (%1.07) Sırp, 1.064'ü (%0.94) diğer veya beyan etmeyen, 549'u (%0.49) Boşnak ve 484'ü (%0.43) Ulah'tır.

2020 yılına ilişkin İstihdam Kaydı Raporu'na göre durum şöyledir:

80.892'si (%72.48) Makedon, 23.280'i (%20.86) Arnavut, 2.437'si (%2.18) Türk, 1.578'i (%1.41) Roman, 1.295'i (%1.16) Sırp, 1.009'u (%0.90) diğer veya beyan etmeyen, 567'si (%0.51) Boşnak ve 551'i (%0.49) Ulah'tır.

Ufuk Derneği

www.habermakedonya.net